

Podzim v Rovensku

Milý čtenáři!

Podzimní návštěva chalupy.

Na verandě na stole přivítala mne obrovká kuní vizitka. Ta tedy musí být obrovská, řekl jsem si.

V kuchyni byly na stole mraky myších bobků, takže jsem návštěvu zahájil dezinfekcí povrchu.

Na zahradě čekala mne další nemilá překvapení.

Víno ozobali ptáci do mrtě, muselo být ještě nezralé.

Zvířátka se postarala i o ořechy, úrodu vzorně sklídila.

A v lese, kde loni touhle dobou byly mraky žampionů, nebyla ani houbička.

Mohu tedy směle říct, že letos jsem sklídl hovno. 😊

Jestliže jste v minulých vydáních Trosečníka nacházeli překlepy a chyby – jako že skoro určitě – vězte, že v tomhle čísle jich bude ještě víc. Nevidím zrovna dobře. A teď vidím ještě hůř.

Nebudu vás strašit fotografií rozbitého obličeje. Koloběžka tentokrát nedovezla. Mrholilo a to jsem v jednom místě v Podtýně podcenil. Ta nová silnice do Žernova je sice pěkná, ale ty její příkré kraje jsou prostě nebezpečné. Zvláště, když jedete za vlhka a v noci.

Zkrátka a dobře, tohle vydání bude s chybama, možná taky kratší.

Závěrem děkuju Honzovi Šandovi, který mě dovezl do Prahy, a Jirkovi, který mi opravil brýle.

A já a očičko se budeme snažit zlepšit.

turnov

Vzpomínky na minulost II.

Matyáš Beránek, výstava kreseb portrétů indiánů

Narodil se v roce 1964 ve Dvoře Králové, své dětství prožil v Kuksu. Nyní žije v Semilech. Od mládí se zajímá o život a kulturu severoamerických indiánů.

Několik let žil v USA a po návratu do České republiky se začal věnovat malování obrazů s indiánskou tematikou, hlavně portrétům. Ke své tvorbě používá hlavně pastelky značky Faber-Castell, různých tvrdostí, dále pak progressa a pastely.

První výstavu měl v roce 2015 a od té doby má každý rok několik samostatných výstav.

Turnovské kulturní tipy:

pátek 13/10 od 20.00, Střelnice
Vltava

sobota 14/10 od 19 hodin, Klub KUS
Roubovaný vokurky

pondělí 16. říjen od 18 hodin, Turnov II – knihovna na vlakovém nádraží
Knihovory: Kateřina Tučková

Beseda s úspěšnou spisovatelkou, dramatičkou a publicistkou nejen o jejím posledním románu *Bílá Voda*. Za svoji literární činnost získala několik ocenění – např. Magnesia Litera (2010, 2013), Cena Josefa Škvoreckého (2013), nebo Státní cenu za literaturu v roce 2022. Moderuje historička Lenka Křížová.

VZPOMÍNKY NA MINULOST II.

MATYÁŠ BERÁNEK SEMILY

GALERIE GRANÁT

Turnov, náměstí Českého ráje 4
ŘÍJEN - PROSINEC

pondělí	10,00 - 12,30	13,00 - 17,00
úterý – pátek	9,00 - 12,30	13,00 - 17,00

středa 18/10 od 18 hodin v kině Sféra

Pavla Bičíková: Mexiko, Guatemala, Belize

Uprostřed džungle plné řvoucích opic a pestrobarevných ptáků objevíme mayské chrámy a pyramidy. Projdeme mlžnými pralesy, vystoupáme na sopky a budeme pozorovat lávu chrlicí vulkán Fuego.

Překonáme guatemalské horské hřebeny. Navštívíme stará koloniální města, prožijeme úchvatnou atmosféru živelných tržišť a posvátných míst.

Na poloostrově Yucatán se budeme koupat v krasových podzemních jezerech. Poplujeme na lodi po jezeře Atitlán, o kterém se říká, že je nejkrásnějším místem na naší planetě.

čtvrtek 19/10 od 19.30 v divadle

Karel Plíhal

Karel Plíhal je český kytarista, zpěvák, aranžér, textař, ale i hudební režisér. Narodil se 23. srpna 1958 v samém srdci rovinaté Hané, ve městě Přerov. Vystudoval Střední průmyslovou školu strojnickou v nedaleké Olomouci, načež se stal konstruktérem a topičem v Olomouckém divadle. I přestože neměl a nemá žádné hudební vzdělání, brzy přesedlal z topičské kariéry na dráhu textaře a písničkáře, což mu však nedělalo žádné potíže - na kytaru hrál již od svých 15 let.

Jeho prvními destinacemi byly zejména olomoucké undergroundové country-swingové kapely jako Hučka, Falešní hráči, či Plíharmonyje. Jeho první sólové vystoupení se datuje na ještě rudě zavánějící rok 1983. Až mezi roky 1985 a 1993 ho na jeho koncertech či vystoupeních doprovázel Emil Pospíšil a následně, v letech 1995-1999 i Petr Freund.

Složil hudbu k několika inscenacím Moravského divadla v Olomouci. Mimojiné zhudebnil i mnoho Kainarových básní nebo zrežiroval mnoho alb Jaromíra Nohavici, Petra Fialy, Bokomar nebo Bratří Ebenů. V roce 2006 vydal soubor svých básniček, nazvaný Jako cool v plotě společně s ilustracemi Miroslava Bartáka. Nyní plánuje vydat album Vzduchoprázdliny. Mezi jeho největší "pecky" patří zejména alba Nebe počká (2004), hudba k filmu Rok d'ábla (2002), Kluziště (2000) nebo starší Imaginární hospoda (1986).

Karel Plíhal je současně již čtyřnásobným držitelem ceny soutěžního hudebního festivalu Porta. Doprovodná kytara: Petr Fiala. Pořad není vhodný pro děti do 12 let. Délka pořadu: dvě hodiny s přestávkou.

čtvrtek 19. října od 18 hodin, sálek ICM na hlavní budově

Cestovatelský čtvrtek: Kanárské ostrovy a jejich odvrácená tvář

Česká hudebnice Monika Srncová se znovu vrací do České republiky, aby uskutečnila měsíční turné cestovatelských a kulturních přednášek o Kanárských ostrovech, které před 20 lety přijala jako svůj druhý domov. Cílem těchto besed je přiblížit návštěvníkům ostrovy a jejich kulturu z pohledu místních obyvatel. Ukázat nejen hudební nástroje, ale také kulturní jevy, které běžným turistům zůstanou utajeny.

pátek 20/10 od 19 hodin v divadle

Pohovka: Petra Černocká a Jiří Pracný

Petra Černocká je česká zpěvačka a herečka, sestra diskžokeje Pavla Černockého a sestřence Vlastimila Brodského. Jejím manželem je její jevištní partner, hudebník a kytarista Jiří Pracný.

Čeká vás večer plný povídání, historek, příběhů ale i hudby. Večerem provází Václav Knop.

Rekonstrukce tribuny na turnovském fotbalovém stadionu

V těchto dnech se intenzivně pracuje na opravě tribuny na fotbalovém stadionu v Turnově. Havarijní stav vyžadoval rychlé jednání.

Rekonstrukce je rozdělena do několika etap, z původní tribuny byly zachovány pouze nosné konstrukce. Nyní probíhá oprava střechy, na které se kompletně mění střešní plášť. „Pracuje se také na odvodnění a dochází k ošetření stávajících nosných konstrukcí,“ popsal Pavel Mikeš, technik Městské sportovní Turnov.

Přestavba probíhá pod hlavičkou firmy Kreysa, která zvítězila mezi dalšími dvěma uchazeči ve výběrovém řízení. Investiční akce bude hotová do konce listopadu 2023, náklady jsou zhruba 2 miliony korun. Finance na opravu jdou

z Městské sportovní Turnov s.r.o. (s jedním milionem korun se počítá letos a zbytek finančních prostředků má místo v rozpočtu roku 2024).

„V dalších etapách dojde i k opravě sektorů pod tribunou, kde jsou schody, stupně, sezení pro diváky. V budoucnu se počítá ještě s pořízením kamerového systému,“ doplnil Mikeš.

(Zdenka Štrauchová)

Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje vydal zprávu k úternímu zásahu u požáru průmyslových hal v areálu Juty. Přináším její znění.

Krajskému operačnímu a informačnímu středisku HZS Libereckého kraje byla v úterý 10. října 2023 krátce před 22. hodinou nahlášena událost – požár v areálu průmyslového objektu v Turnově.

Po příjezdu jednotky požární ochrany na místo události bylo průzkumem zjištěno, že došlo k rozšíření požáru na střechu. Z důvodu rychlého rozvoje požáru velitel zásahu postupně vyhlásil nejvyšší, zvláštní stupeň požárního poplachu, tak aby byly na místě události soustředěny potřebné síly a prostředky.

V souvislosti s požárem docházelo v průběhu noci k velkému vývěru zplodin hoření do ovzduší, prostřednictvím jednotného systému varování a vyrozumění bylo doporučeno obyvatelům Turnova, aby nevětrali. Stejnou informaci předal operační důstojník i starostům obcí v přilehlém okolí.

Hasiči během noci rozdělili místo události na 5 úseků. Byl zřízen štáb velitele zásahu pro koordinaci hasebních prací, doprava vody na hašení požáru byla mj. čerpána z řeky Jizery.

Velitel zásahu si na místo události povolal speciální techniku ze Záchraného útvaru HZS ČR. Lokalizace požáru byla velitelem zásahu ohlášena pár minut po druhé hodině ranní.

Na místě zásahu od úterního večera do středečního rána bylo postupně nasazeno celkem 35 jednotek požární ochrany, tedy přibližně 170 hasičů. Požárem byly zasaženy dvě haly – první o rozměrech zhruba 120 x 20 metrů a druhá o rozměrech přibližně 60 x 20 metrů.

Pomocí těžké techniky Záchraného útvaru HZS ČR dochází k rozebírání konstrukce haly, vybírání uskladněného materiálu a následnému dohašování.

Na místě události ve středu 11. října stále zasahuje 13 jednotek požární ochrany. Stupeň požárního poplachu byl snížen na 3. Dohašovací práce budou probíhat ještě v řádu několika hodin.

Příčina vzniku požáru je v šetření. Na místě pracují vyšetřovatelé Hasičského záchraného sboru Libereckého kraje a také Policie ČR.

Turnovská mluvčí Marcela Jandová doplnila, že se požár obešel bez zranění. Podle velitele zásahu se do ovzduší neuvolňovaly žádné nebezpečné látky nad povolené limity, s ohledem na rozsah požáru se jednalo pouze o velké množství kouře. Preventivně bylo doporučeno omezení větrání v oblasti.

Škoda se odhaduje podle posledních zpráv na 160 milionů korun.

Výrobní závod v Turnově byl založen v roce 1872 jako akciová společnost zameraná na výrobu motouzu. Po roce 1930 závod zpracovával výhradně přírodní materiály. Značné množství produkce bylo určeno na export a společnost prosperovala velmi dobře.

Od roku 1933 bylo v tehdejší Provazárně již zaměstnáno 130 dělníků a 6 mistrů.

Po roce 1948 je výnosem ONV Turnov ustanovena správou firma JUTA, pak byly všechny závody zařazeny do nového národního podniku KONOPA.

V tomto období dochází do té doby k nejrušnějšímu období a nebývalému růstu výroby, ale již v roce 1958-1959 stojí závod před likvidací. V této době však za přispění tehdejší ministryně spotřebního průmyslu a potřeby umístit novou výrobu jutových tkanin a propletu Arachne byla definitivně zahájena nová historie závodu.

V dnešní době má závod mimo výroby netkaných textilií ze syntetických vláken ve výrobním programu také výrobu zaměřenou na Automotive a výrobu izolací z přírodních materiálů.

Turnovský závod je nedílnou součástí JUTA, a.s. Dvůr Králové nad Labem.

(plk. Petra Knížková, HZS LK + Marcela Jandová, Turnov + Přírodní stavba foto Jan Kostík, HZS LK)

turnovsko

MALÁ SKÁLA –

TĚLOCVIČNÁ JEDNOTA
SOKOL MALÁ SKÁLA

vás zve na divadelní komedii
od Františka Ringo Čecha
v podání kulturního a divadelního
spolku Jizeran

DÍVČÍ VÁLKA

Bude se konat v Sokolovně
na Malé Skále

v sobotu 14. října 2023
od 19:00 hodin

Vstupné 150,- Kč

lomnice n/p

Přehled plánovaných říjnových přednášek lomnického muzea:

úterý 17. října – Vladimír Socha – REKORDY ŽIVÉ PŘÍRODY – NEJVĚTŠÍ ZAJÍMAVOSTI A KURIOZITY SOUČASNÉ PŘÍRODY

úterý 24. října – Miloš Kraus – POVÍDÁNÍ O RÁDIU – K STÉMU VÝROČÍ ROZHLASOVÉHO VYSÍLÁNÍ V ČESKOSLOVENSKU

pondělí 30. října – Libor Drahoňovský – TŘEBOŇSKO, PAMÁTKY A PŘÍRODNÍ KRÁSY

lomnicko

LIBŠTÁT – Podzimní trhy v Lipkách

14. 10. od 9:00 do 13:00, Náměstí a Kulturní dům v Libštátě, Libštát

Sousedky pro návštěvníky populárních trhů připraví nejrůznější zboží – léčivé čajové směsi a likéry, marmelády, šťávy, med, houby, chlebíčky, zákusky, guláš, šperky, knihy, zboží na dušičky, dřevěné hračky, náčiní do kuchyně a další věci do domácnosti. Přijďte pobejt!

LIBŠTÁT – 15. října od 18 hodin, evangelický kostel

FOLKLORNÍ A JAZZOVÉ POTĚŠENÍ - TRIO 3+1 NOVÁ PAKA

Olbrachtův a Tigridův příběh v muzeu formou komiksu

Dva póly jedné dějin je název výstavy, která u příležitosti nedávných výročí připomíná dvě slavné osobnosti a příbuzné Pavla Tigrida a Ivana Olbrachta. Netradiční formou komiksu s nadsázkou plnou konfrontačních dialogů vycházejících však z dobových reálií představuje dvě velké osobnosti dvacátého století, jejichž osudy se vydaly zcela opačným směrem, ale jejich kořeny byly v Semilech.

Originální výtvarná část je dílem grafika Michala Boučka, texty pak Miroslava Šnaiberka. Výstava je rozčleněna do několika sektorů, od místnosti faktografické pro hodně zvědavé návštěvníky, přes čítárnu, až po hernu a kino. Zde může návštěvník shlédnout například film z odhalení pomníku Staška a Olbrachta z roku 1960 nebo z první návštěvy Pavla Tigrida v Semilech v roce 1991.

Unikátem je i zvukový záznam hlasu Ivana Olbrachta z roku 1946, který je jednou z pouze dvou nahrávek, na kterých je autentický hlas semilského rodáka zachován.

Pro malé návštěvníky bude asi největším lákadla minibus, do kterého je možné se posadit a vytvořit si památeční fotografii s Olbrachtem, Staškem a Tigridem. Výstava je doplněna i zajímavými exponáty jako jsou například stříbrné hodinky od Václava Klause Pavlu Tigridovi nebo Olbrachtova posmrtná maska. Jak říká autor výstavy,

ředitel semilského muzea Miroslav Šnaiberk: „Přiznejme si upřímně, že osobnosti typu Olbracht a Tigrid většinu dnešních mladých lidí nikterak nezajímají. Chceme-li je obeznámit s historií, musíme hledat odlehčené a komunikačně přijatelné formy. A komiks má ten dar přinášet jednoduchou formou i složitější a závažnější témata. Komiksová podoba osudových křížovatek obou osobností nemá za cíl znevažovat, ale vtahovat do jejich příběhu. Uvidíme, jak se nám to povedlo!“

6. 10. 2023 – 17. 3. 2024, Muzeum a Pojizerská galerie
19. 10 v 17 hodin přednáška k výstavě

(Libuše Šviková, MPGS)

V květnu Muzeum a Pojizerská galerie Semily vyhlásilo výtvarnou soutěž související s výstavou Léčitelé Jizerských hor, Krkonoš a Českého ráje pod názvem Malovaný herbář. Soutěže se zúčastnilo celkem 132 malých i velkých kreslířů, kteří odevzdali 162 obrázků. Do kategorie 6 až 12 let přišlo 66 prací od 59 dětí. V kategorii 13 až 18 let se hodnotilo 76 výkresů také od 59 účastníků. Nejméně prací - 20 - se sešlo v kategorii nad 18 let a namalovalo je 14 výtvarníků. Do soutěže se kromě jednotlivců zapojily tyto školy: Gymnázium Ivana Olbrachta Semily, ZŠ a MŠ Desná, ZŠ Libštát, ZŠ T. G. Masaryka Lomnice n/P, ZŠ Mírová pod Kozákovem a Základní umělecká škola Semily.

A jak dopadla soutěž? V kategorii do 12 let získala 1. místo Nikol Rambousková, 2. místo Michaela Švarbová a 3. Nela Volencová. V kategorii 13 až 18 let obsadila 1. místo Eliška Nosková, 2. místo Karolína Špidlenová a 3. místo Karolína Bochová. (foto)

V kategorii dospělých se pak umístila Eliška Vošvrdová na 1. místě, Veronika Červená na 2. místě a Marie Brožová na místě 3. Výherci jednotlivých kategorií dostali krásnou knihu Duše květů od Pavlína Kourkové, jejíž ilustrace doplňují již zmíněnou výstavu o léčitelích. Ostatní ocenění dostali výtvarné potřeby. Všem, kteří nám své práce doručili, děkujeme a zveme všechny zájemce na jejich prohlídku.

Výstava bude k vidění do 22. listopadu 2023 a vstup na ni je zdarma. (MPGS)

V říjnu jsme pro vás v muzeu připravili dvě přednášky. První z nich se uskuteční **ve čtvrtek 19. října** a je nazvána Židé na Semilsku. Od poloviny 18. století až do roku 1943 žilo v Semilech nepřetržitě několik židovských rodin.

Zatímco ty nejstarší zde zdomácněly a daly život několika generacím semilských rodáků, z nichž se někteří až pozoruhodným způsobem zapsali do dějin naší země, pozdější příchozí se usadili většinou jenom krátce. Barvitě příběhy jejich životů ale pokračovaly dále. Ve své přednášce vám Pavel Jakubec (vedoucí Státního okresního archivu v Semilech) připomene některé z nich, a to i s důrazem na nejbližší venkov a stopy, které na Semilsku po bývalých židovských sousedech zůstaly.

Druhou přednášku pod názvem Sv. Václav a počátky jeho kultu si pro vás připravil doc. David Kalhous z Masarykovy univerzity v Brně na **24. října**. Sv. Václava počítáme k nejvýznamnějším osobnostem našich dějin. Pod pověstným ocasem sv. Václava se scházel nejednen protest, sv. Václav byl ctěn i za husitské revoluce s její obecnou neúctou ke světcům, svatováclavské mileniální oslavy v r. 1929 nadto ukázaly, že světec a úcta k němu spojuje i česky a německy mluvící obyvatelstvo Čech. Mnozí čeští badatelé také řeší, zda to byl právě on, nebo až jeho bratr, kdo stojí u počátku českého státu. Stojí tedy zato vypravit se znovu do minulosti a podívat se, jaké informace a odkud o tomto knížeti vlastně máme a také jak vznikl a šířil se jeho kult v nejstarších dobách. Obě přednášky začínají v 17 hodin a vstupné je 50,- Kč. (Libuše Šviková, MPGS)

13. října, 15 hodin, okresní archív Semily

DANIEL GEREMUS: BOHÉM

Zahájení výstavy obrazů aktivního lomnického autora spojená s prezentací a prodejem jeho nové knihy *Já ho dám jahodám*. Úvodní slovo pronese Aneta Pevná. Kytara a zpěv Míla Kordík. Výstava potrvá do 15. prosince.

železný brod

Srdečně vás zveme do Městské galerie Vlastimila Rady v Železném Brodě na výstavu **DETAILEM** Adély Kodoňové. Vernisáž výstavy proběhne **v pátek 13. 10.** od 18 hodin, výstava potrvá **od 14. 10.** do 18. 11. 2023.

Magistri – flétnový koncert

14. 10. od 17:00, Kaple Jednoty bratrské na Brodci v Železném Brodě

jičín

Regionální muzeum je uzavřeno, na čas se vystěhuje z důvodu rekonstrukce prostor a vestavby výtahu do Valdštejnského zámku

Rada města schválila výsledek veřejné zakázky na modernizaci prostor Regionálního muzea a galerie v Jičíně a na rekonstrukci části Valdštejnského zámku. V zakázce zvítězila firma BFK service s nabídkou ve výši bezmála 38,5 milionu korun bez daně.

Rozsáhlé stavební práce, které mimo jiné obsahují vestavbu výtahu do zámku, začnou ke konci roku 2023, a předtím bude nutné zcela vystěhovat zde sídlící regionální muzeum. Velká stavební akce je realizována v součinnosti s Královéhradeckým krajem a na základě uzavřené smlouvy mezi městem Jičín a regionálním muzeem.

Spolupráce s Královéhradeckým krajem vzešla z faktu, že regionální muzeum je krajskou příspěvkovou organizací, jež je v zámku nájemníkem. Zámek samotný je v majetku města Jičín. Náklady budou rozděleny mezi rozpočet města a rozpočet kraje. Z rozpočtu města bude financována část ve výši 28,069 milionu s daní.

Ve smlouvě o dílo bude také stanovena částka pro vyhrazenou změnu závazku ve výši 5 milionů, jelikož se v průběhu stavebních prací předpokládá nárůst nákladů. Ze zkušeností je běžné, že zvláště při rekonstrukci starých budov k vícepracím a dalším nákladům dochází.

Druhou část nákladů pak bude financovat Královéhradecký kraj, a to včetně výstavby zcela nové stálé expozice Regionálního muzea a galerie. Část prací, která bude financována městem Jičín, spočívá v už zmíněné výstavbě výtahu a zřízení bezbariérového přístupu. Budou rovněž provedeny úpravy a rekonstrukce rozvodů ústředního topení v části zámku, zdravotně technických instalací a silnoproudých i slaboproudých rozvodů. Upraveny budou prostory související s vedením šachty výtahu.

Regionální muzeum a galerie po dobu rekonstrukce zcela přeruší svou činnost a uzavře se pro veřejnost. Tento stav může trvat více než dva roky. Dílčí omezení se týkají i Základní umělecké školy J. B. Foerster.

Pokud pomíneme bezbariérový přístup, největším přínosem pro občany bude nová stálá expozice muzea. Současná expozice již svým věkem přesáhla 30 let

a nevyhovuje požadavkům na moderní vystavování sbírkových předmětů. Nově vzniklá expozice bude hravá, interaktivní a nápaditá a zavede návštěvníky proti proudu času. Návštěvník při své cestě skončí až v pravěku. Na konceptu expozice pracovali zástupci regionálního muzea po několik let a slibují velký zážitek.

(Jan Jaroš, Jičínský zpravodaj)

Uzavření muzejních prostor se však nedotkne zámecké galerie. Regionální muzeum zde v říjnu otevřelo výstavu Martina Mulače: *Vzkříšení*.

Tvorbu Martina Mulače charakterizuje baudelairovské hledání krásy v ošklivosti, sklon k detabuizaci obecně zavrhaných námětů i určitá naléhavost vybraných témat odrážející se v jejich neustálém opakování. To vše ovšem prodchnuto nadsázkou a poeovskou groteskou. Výstava *Vzkříšení* se koná od do 12. listopadu 2023 v zámecké galerii. (Kristýna Jiráková)

Masarykovo divadlo v Jičíně uvádí:

pondělí 16/10

Smrt obchodního cestujícího

Requiem za sen jednoho člověka, který bolestně zjišťuje, že na sklonku svého života dosáhl jediného – pro všechny má větší cenu mrtvý než živý. Nejslavnější drama Arthura Millera, oceněné Pulitzerovou cenou uvede divadlo ABC Praha. Divácky úspěšná inscenace nabízí jedinečnou možnost vidět na jevišti společně Miroslava Donutíla a jeho syna Martina.

Ve čtvrtek 19. října se můžete příjemně uvolnit s talk show *Vaníčkování* moderátora Jiřího Vaníčka a jeho hostem, úspěšnou filmovou herečkou,

spisovatelkou a příležitostnou modelkou Annou „Aňou“ Geislerovou, která je mimo jiné držitelkou pěti Českých lvů.

Hned druhý den, **20. října** zavítá po čtyřech letech do Jičína MIG 21. Hudební partička s frontmanem Jiřím Macháčkem sama sebe nazývá „chlapeckou, taneční a striptérskou skupinou z Prahy 5 – Smíchova“. (Iva Puchlová)

jablonec

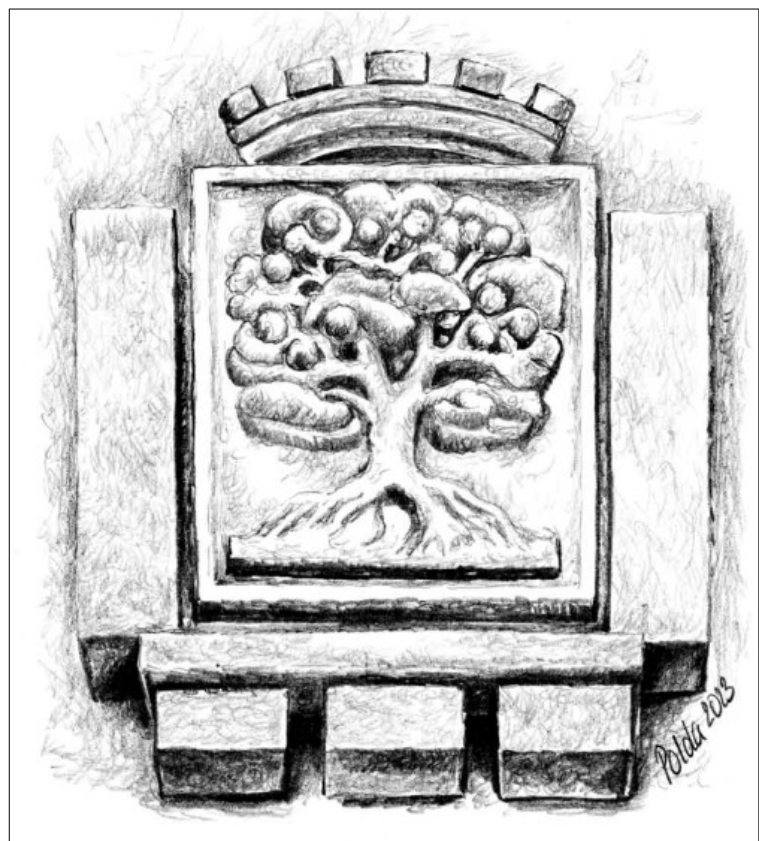
Městský znak na radniční věži

Počítání jablek – to je činnost, která bude vždy spojená s prohlížením různých podob znaku města Jablonec nad Nisou...

Na fasádě budovy radnice, otevřené roku 1933, jsou městské znaky k vidění hned na dvou místech: jeden je přímo nad hlavním vchodem a druhý pak na západní straně jednapadesát metrů vysoké věže. Oba navrhl přímo tvůrce radnice – architekt Karl Winter a jejich podoba se ve vcelku přesném rozkreslení objevuje už na plánech budovy. Jedná se přitom o jediné sochařské prvky, které z původně plánované a podstatně bohatší výzdoby pláště budovy mohly být nakonec zrealizovány; na ostatní se nedostávalo prostředků.

Jablonecký městský znak přitom není příliš starobylý. Městu byl udělen až privilegiem, které vydala císařská dvorní kancelář 7. prosince 1906. Součástí tohoto vzácného dokumentu je i malovaný barevný obrázek a popis znaku v němčině. Doslova je v něm napsáno: „Ein blauer Schild, dessen Fussrand ein grünberaster Hügel durchzieht, auf welchem ein natürlicher belaubter und befruchteter Apfelbaum emporwächst. Aus den Wurzeln des Baumes entspringt eine silberfarbene, im Bogen rechts nach abwärts fließende Quelle. Auf dem Haupttrande des von einer bronzefarbenen ornamentalen Randeinfassung umgebenen Schildes ruht eine silberne Mauerkrone mit fünf sichtbaren Zinnen.“

To v češtině znamená: „Modrý štít, jehož úpatím prochází zelený pahorek, na němž vyrůstá přirozeně olistěná jablň s ovocem. Z kořenů stromu vyvěrá stříbrný, v oblouku doprava stékající pramen. Na hlavním okraji ornamentálního rámu bronzové barvy obklopujícího štít spočívá stříbrná koruna z hradby s pěti viditelnými cimbuřími.“

Esteticky velmi zajímavé ztvárnění, ovšem vcelku návodné – onen pramen je Nisa a plodící strom představuje město nad ní; zdá se tak, že tehdejší němečtí představitelé města zcela přijali propojení jeho jména s českým slovem pro jabloň.

Zajímavé přitom je, že v popisu není uveden přesný počet jablíček na stromě, který dominuje celému výjevu na městském znaku. Na obrázku, který doplňuje privilegium, je můžeme spočítat a říci, že je jich rovných – sedmnáct. Protože ovšem tento počet není závazný, objevují se i různé podoby znaku s nižším počtem plodů.

Traduje se, že město užívalo jabloň jako svůj symbol zhruba již celé půlstoletí před vydáním onoho privilegia. Žádost o oficiální přidělení prý podalo proto, aby bylo možné řádně udělený městský symbol použít na slavné výstavě českých Němců, která se roku 1906 konala v sousedním Liberci. Jablonec se na ní chtěl důstojně prezentovat vedle svého souseda, který měl znak udělen samotným císařem Rudolfem II.

Je zajímavé si uvědomit, jak malý časový rozdíl byl mezi oním jaksi archaickým okamžikem, jimž bylo vydání císařského privilegia městského znaku, a moderní chvílí, kdy byl tento hlavní městský symbol umístěn na fasádu funkcionalistické radnice v mladém republice – šlo o pouhé čtvrtstoletí, jednu lidskou generaci. Snad proto architekt Winter oba znaky pro výzdobu radnice navrhl jako podstatně jednodušší – a snad i elegantnější – než jak jsou vyobrazeny na původním privilegiu.

Podle známých souvislostí je vysoce pravděpodobné, že zpracování obou žulových reliéfů z materiálu dovezeného z lomu na Hraničné prováděl zkušený a v Jablonci dostatečně vyhlášený sochař a štukatér Franz Hub, který je i autorem „sklářského“ reliéfu v hlavním sále radnice. Bytelný kámen a kvalitní zpracování zajistilo, že oba znaky nedošly za devadesát let od dokončení radnice jediné újmy.

Pravda, zatímco znak nad radničními dveřmi vidí hezky každý, kdo vchází do budovy, ten druhý na radniční věži je většinou chodců poněkud přehlížen. Byl to až sochař Jiří Dostál, emeritní ředitel zdejší uměleckoprůmyslové školy, kdo v roce 2016 jako první upozornil na nesporné kvality tohoto uměleckého díla umístěného patnáct metrů nad zemí.

A právě jeho doporučení tehdy vedlo k rozhodnutí vytvořit ke 110. výročí udělení privilegia městského znaku repliku tohoto provedení a tu pak umístit nad schodiště ve foyer radnice, kde ji dobře může vidět každý. Onu kopii pak vytvořil pan Milan Danihelka z uměleckoprůmyslové sochařské školy v Hořicích.

A schválně – kolik je na tomto znaku nakonec oněch uzrálých jablek?

/ Marek Řeháček, *Jablonecký měsíčník*

Kresba Petr Ferdyš Polda

liberecký kraj

Slunečné září pomohlo hradům a zámkům z Libereckého kraje dohnat propad z letních prázdnin, kdy šest z nich zaznamenalo nejnižší návštěvnost pro červenec a srpen za poslední desetiletí.

Osm hradů a zámků v kraji navštívilo v září 42.327 lidí, což je skoro o 13 tisíc víc než loni v toto období.

Od začátku roku do konce září navštívilo hrady a zámky v Libereckém kraji přes 350 000 lidí, loni za celý rok měly státní památky v kraji přes 371 000 návštěvníků. Pokud bude návštěvnost ve zbytku roku obvyklá, bude letošní celková zhruba o pět procent vyšší.

Pro hrady a zámky sice skončí hlavní sezona na konci tohoto měsíce, v kraji ale dál zůstanou přístupné celoročně otevřené zámky Sychrov a Zákupy a některé další otevřou při adventních akcích v prosinci.

(Náš REGION – ČTK)

mladá boleslav

V Templu začala výstava grafiky, ilustrací a poštovních známek

V Templu začala nová výstava *Eva Hašková, Jan Maget - Grafika, ilustrace, poštovní známky*.

Eva Hašková, akademická malířka

Narodila se v Kladně. Maturovala na Střední odborné škole výtvarné v Praze na Hollarově náměstí v roce 1964. Vysokou školu UMPRUM absolvovala v roce 1974 v ateliéru prof. Zdeňka Sklenáře a jeho asistenta Jiřího Anderleho diplomovou prací ilustracemi Nezvalovy Valérie a týden divů. V této výtvarné disciplíně pokračovala i po studiu a vytvořila výtvarný doprovod k více než šedesáti titulům. Za tuto činnost byla odměněna několika Čestnými uznáními včetně Ceny Arna Šánky a Ceny ministerstva kultury ČR v soutěžích o Nejkrásnější knihu roku.

Pro Lyru Pragensis doprovodila více bibliofilů původními grafickými technikami, které v její tvorbě postupně převládly. Autorka se dodnes věnuje

především volné grafice. Užívá techniku tisku z hloubky, kombinovaný barevný lept s akvatintou a ruletami. Velké formáty grafických listů doplňuje drobnými lístky exlibris, kterých pro zájemce vytvořila přes dvě stě kusů.

Na Trienále exlibris v Chrudimi obdržela Ceny v letech 1996, 1999, 2002, v roce 2012 získala Cenu na přehlídce v polských Gliwicích. Autorka měla více jak šedesát samostatných i společných výstav doma i v cizině.

V posledním desetiletí tvoří návrhy poštovních známek pro Českou poštu a navrhuje pamětní bankovky, které vydává ČNB. Je členkou SČUG Hollar.

Jan Maget

Narodil se ve Vyhních na Slovensku, Absolvoval Střední odbornou školu výtvarnou v Praze na Hollarově náměstí a VŠ Pedagogickou fakultu v Hradci Králové, specializaci výtvarná výchova a vychovatelství.

Zprvu pracoval s architektem na realizaci výstav, divadelních kostýmch a plakátech. Pro Pedagogické nakladatelství a Artii ilustroval encyklopedie a klíče k určování rostlin a několik učebnic přírodopisu, tzv. vědecká kresba.

Obrázky přírodopisů pro základní školu provázely děti sedmdesátých, osmdesátých a devadesátých let. Svými ilustracemi doprovodil ale i řadu beletrií pro nakladatelství Čs. spisovatel, Mladá Fronta, Odeon, Svoboda atd.

Pro nakladatelství Albatros v edici České dějiny ilustroval svazky Baroko v českých zemích a České země v době obrození.

Pro nakladatelství Scientia ilustroval Atlas biologie člověka, Genetiku, Biologie buněk a plakáty Člověk a jeho orgány. V soutěži o Nejkrásnější knihu roku obdržel Čestná uznání v letech 1987, 1989 a 2003. Pro Českou poštu vytváří návrhy poštovních známek.

V poslední době si pohrává s třetím rozměrem a modeluje keramické portréty, kterými doplňuje své autorské i společné výstavy.

/ Pavel Šubrt, Mladá Boleslav

zajímavost

Kostru velryby zaplatily taliány z Rybné ulice

Psal se rok 1886, když na schůzku stolní společnosti, která si říkala *Jour fix* a scházela se každé pondělí v plzeňské pivnici Jana Gebauera v ulici Na Perštýně, dorazil správce zoologické sbírky Národního muzea profesor Frič. Skupině vlastenecky orientovaných milovníků piva nabídl unikátní příležitost – koupí dokonale zachovalé kostry plejtváka myšoka (*Balaenoptera physalus*) z muzea v norském Bergenu.

Samici plejtváka vyplavilo moře v listopadu 1885 na norském ostrově Lyngøy. Rybáři maso zpracovali a dokonale zachovalou kostru o váze 4 030 kilogramů (jen hlava s dolní čelistí vážila 1 553 kilo) a délce 22 metrů prodali univerzitě v Bergenu. Ta o rok později nabídla kostru ke koupí do dalších evropských zemí.

V Praze tou dobou rostla již druhým rokem budova Národního muzea na Václavském náměstí (stavba začala v létě 1885, tedy jen několik týdnů předtím, než byla velrybí samice vyplavena na norský břeh). Nory požadovaných 2 500 zlatých neměl ovšem kurátor zoologických sbírek profesor Antonín Frič k dispozici. Obrátil se proto na bratra Václava, který měl ve Vladislavově ulici obchod s přírodninami, a ten zavedl zoologa do zmíněného hostince v ulici Na Perštýně. Přítomní vlastenci byli představeni, že právě oni zakoupí kostru obřího plejtváka pro národní instituci, nadšení.

„Tak velký dar jako my už nikdy nikdo muzeu nedá!“ usnesli se po několikerém pivu s nemalou dávkou furiantství a ihned mezi sebou začali vybírat peníze na nákup kostry. I pro přítomné (na kostru přispělo přibližně patnáct návštěvníků hostince) šlo přitom o obrovskou částku a je otázkou, co dotčným mužům na jejich velkorysost řekly po návratu domů manželky.

Dobrá věc se v každém případě podařila a na jaře roku 1887 už putovala velrybí kostra lodí z norského Bergenu do Hamburku.

Složení kostry trvalo profesoru Fričovi několik měsíců

Odtud pokračovala v devíti bednách (šest největších kostí zůstalo samostatně zabalených) vlakem do Prahy.

Prsa vlastenců se dmula pýchou. Vždyť tak velkou velrybu neměli ani ve Vídni nebo Berlíně.

Banket v bříše velryby

Na jedné z dalších schůzek společnosti Jour fix bylo pak usneseno, že kostru je třeba vystavit dřív, než bude dokončena budova Národního muzea, aby dar takřikajíc nezahálel. Profesor Frič ji proto sestavil v přízemních sálech Českého průmyslového muzea, které sídlilo v domě U Halánků na Betlémském náměstí a patřilo přednímu členu zmíněné stolní společnosti Vojtovi Náprstkovi.

Výstava byla „za velikého účastenství vybraného obecnstva, zvláště dam,“ zpřístupněna 28. listopadu 1888. „Vidíce kostru velryby před sebou, díváme se tvůrčí síle přírody. Zvíře tak obrovské, jako jest velryba, jest na souši úplně nemožné, což vidíme nejlépe, když velryba uváže na mělčině nebo v zátocě mořské. Jen moře může uživiti podobného netvora, jenž ve svém živlu má neobyčejnou rychlost, neboť žádná ryba se mu nevyrovná,“ poučila druhý den své čtenáře *Národní politika* s tím, že „život tohoto netvora není dosud úplně prozkoumán“, což ostatně umožnilo redaktorům listu líčit jeho schopnosti v těch nejsenzačnějších barvách: „V ocasu jeho jest taková síla, že dovede jím vyhoditi i loď. V jistém případě táhla harpunou do ocasu raněná velryba loď po dva dny, až konečně provaz se přetrhl.“ Není divu, že se Pražané na výstavu jen hrnuli. Ačkoli České průmyslové muzeum nebylo muzejní institucí, jak si ji představujeme dnes, ale otevíralo jenom dvakrát do roka, protože šlo ve skutečnosti o soukromý dům Vojty Náprstka, přišlo se na velrybu během čtyř let podívat 42 tisíc návštěvníků.

Rozlučkový banket se konal v hrudním koši plejtváka ozdobeného praporky v národních barvách

V roce 1892 byla ovšem budova Národního muzea dokončena a U Halánků došlo na loučení. Vojta Náprstek uspořádal ještě pro členy stolní společnosti, která kostru pro muzeum zakoupila, rozlučkový banket. Konal se 26. května 1892 přímo v hrudním koši plejtváka.

Vynálezce taliánů

Jedním z účastníků této hostiny a zároveň jedním z největších donátorů nákupu velrybí kostry byl pražský měšťan Emanuel Uggé. Ve druhé polovině devate-

náctého století nejvýznamnější pražský uzenář, jenž se do českých dějin – kromě koupě velrybí kostry – nesmazatelně zapsal vynálezem masové pochoutky známé dnes v celé české kotlině jako talián.

Emanuel Uggé se narodil 15. března 1835 v domě U Zlatého supa v Celetné ulici 563/22 v rodině původem italského obchodníka a výrobce uzenin Alexandera Uggého. Byl to také Alexander Uggé, kdo pro rychle rostoucí rodinu a také prosperující firmu nechal postavit třípatrový klasicistní dům v Rybné ulici

Pražský uzenář Emanuel Uggé se synem

650/3. V horních patrech rodina bydlela, ve dvoře se uzeniny vyráběly a v přízemním obchodě prodávaly. Otcův podnik převzal Emanuel Uggé a krátce po rakousko-pruské válce v roce 1866 začal s výrobou úplně nové a v Čechách dosud neznámé „masné pochoutky k pivu“. Ta byla připravena z hovězího a vepřového masa, jež se plnilo do střívek ve tvaru vuřtů a až do ohřátí (ve vodě nedosahující varu) skladovalo v solném nálevu. Nejednalo se tedy o uzeninu v pravém slova smyslu.

Pro pochoutku z Rybné ulice se od počátku vžily dva názvy – taliány a užovky. Zprvu vítězily užovky, jež vznikly počestěním názvu odvozeného od příjmení uzenáře – Uggé – Uggovky – užovky. Nakonec ale převážilo pojmenování odkazující na italský původ rodiny Emanuela

Uggého. Pražané se do taliána zamilovali a k obchodu v Rybné ulici proudily snad ještě větší davy než později na výstavu velryby. Hostinští se předháněli v objednávkách a mnozí pražští výrobci se snažili Uggého mistrovský počín napodobit. Dlouho se to nedařilo, protože Emanuel Uggé složení masové směsi pečlivě střežil. Tajemství přesto neodolalo.

„Důvtipem Karla Brejšky, nynějšího restaurátora na Spálené ulici, byla záhada ta vysvětlena. Čiperný adept objednal totiž zásilku koření od důvěrného dodava-tele Uggého a rozborem se zjistilo, že tajemství činily – muškátové kuličky. Ty byly tím hlubokým tajemstvím výrobce taliánů,“ popsala odhalení uzenářova kouzelného šému *Národní politika*.

Komisař Ledvina

Ač po otci Ital, stal se Emanuel Uggé přesvědčeným českým vlastencem. Patřil mezi zakladatele Sokola, byl členem mnoha dobročinných spolků, které pečovaly o chudé (mj. náměstkem ředitele Okresního chudinského ústavu) a důstojníkem *Měšťanského sboru pražských granátníků*.

Uggého taliány se vyráběly v Rybné ulici 650/3

Finančně podporoval stavbu Národního divadla. Za svou činnost byl vyznamenán stříbrnou Záslužnou medailí královského hl. m. Prahy. V říjnu 1858 se v kostele svatého Jakuba oženil s Annou Kratochvílovou. Manželům se narodily čtyři děti – nejstarší Gabriela záhy zemřela. Následovali tři chlapi – Karel, Emanuel a na paměť dědečka Alexandr. Když Uggé 16. července 1907 v Rybné ulici zemřel, již zmíněná *Národní politika* napsala: „Bodrá, přímá jeho povaha, jakož i jeho vlastenecké smýšlení, získaly mu nesčetně přátel.“

Sláva Uggého taliánů trvala dál, až v komunistické éře znárodněného pohostinství takřka zanikla. Když scenáristé Jiří Brdečka a Oldřich Lipský vložili tuto pochoutku do rukou a zejména úst Rudolfu Hrušínskému coby inspektoru Ledvinovi ve filmu *Adéla ještě nevečeřela* (1977), zejména mladším zněl její název cize. Po roce 1989 byla sláva pražského taliána, pokrmu, díky němuž máme v Národním muzeu obřího plejtváka, po zásluze obnovena.

/ Dan Hrubý, autor Pražských příběhů, JEDNA; foto: Sbíрка Národního muzea

KRÁSNA, PĚNČÍN – Kittelovo muzeum a Jiřina Štrynclová pořádají v Kittelově domě v Krásné, části Pěňčína, setkání sklářů s ukázkami výroby a prodejem výrobků. Jiřina Štrynclová si zvolila Kittelovo muzeum za svoji domovskou sklářskou dílničku a spolu s dalšími zde připravila jedinečné setkání místních sklářů, kteří svým uměním ukazují krásu svého řemesla.

Setkat se budete moci s figurkáři, navíječi i foukači. Většina řemeslníků bude k zastížení při práci, ve svých mobilních dílnách, které si přivezou a zprovozní v okolí Kittelova domu i uvnitř. Smyslem akce je předvést um a nabídnout sklářské umění. Řemeslné výrobky ze skla zde budou k dostání v rámci místního trhu.

Připraven bude bohatý doprovodný program, dílničky, dobré jídlo a pití.

Sobota 14. října

13:00 Kramářské písně

14.00 Přednáška - Vladimíra Jakoubčová - Josef Václav Scheybal – kresebná dokumentace minulosti sklářského řemesla.

Neděle 15. října

15:00-17:00 - Mecheche band

(Jan Sedlák, Genus)

#

Pro získání zkušeností by měli povolit nejen řízení auta od 17 let, ale i pití alkoholu pod dohledem mentora s minimálně desetiletou praxí.

Marek Simon /sorry

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj